

ד. בEGINם פרשות ויק"פ שטייט: זבזהעלות הענין. מעל המשכן יسطו בני ישראל בכל מסעיהם. ולכארורה איננו מובן, רואם האט דאם פאר א-שייכות צום עניין המשכן, דאט איז דאר גאר נוגע צום עניין המטעות, רואם וווערט ארטום גערעדט בארכיות בפ' בהעלותך?

אוון ווואט נאר מערד פלא איז, איז גלייך נאר סיום פ' פקודיו גיטט פ' ויקרא, ווואר עט רעדט זיך בעניין הקרבנותה בו', ווואט דאם איז דאר איזין המשך מיט פ' פקודיו, ווואר ער איז מיטים עניין עשיית המשכן, איז בלוייך, נאר דעם קומט-דעך ציוויל-בנוגע קרבנותה, ווואט דאם איז מעבודות העיקריות המשכן, כב"ל, איז ווואט איז ער מפסיק אינמייטן בעניין המסעות? לא מבעי להדיעה איז פ' ויקרא נאמירה בטמינו למילואים, ווואט דע מאלט זיינען דיברשות-בסדר הזמנים, האט דאר אודאי. ניט קיין-ארט צו מפסיק זיין אינמייטן בעניין המסעות, נאר אפיקלו להדיעה איז פ' ויקרא איז גזוען פאר שמיני למילואים, דלפייך איז דאם געוווען פאר דעם וככבוד הדיא, מלא אה המשכן (ווואט איז געוווען-ערסט בשמיini למילואים) והפרשיות לא נאמרן. בסדר הזמנים, אעפ"כ, איז דאר דאם אלץ בהמשך אחד - אין דעם ענין פון נדבת המשכן, עשיית המשכן וקרבנות המשכן, אבער זוואט האט לא פאר א ארט צו מפסיק זיין בעניין המסעות?

וועט מען עס פארשטיין בהקדים ווואט עט שטייט איז אין נגלה, ובפרט איזן ספרי מוסר, אוון נאר מערכע איז חטידזת, איז ביי א-אידן דארט זיין בסדר הילוך ועלויי, מעליין בקידש. אוון ניט נאר עלוי שבחדרכה, נאר באופן של דילובכו', ווואט דאם איז דאר אמיתית עניין ההילוך, איז די מדrigה איזן וועלכע ער איז עולה איז באיז ערוך לבבי מדרייגה הקודמת. אוון דאם איז איז עניין ווואט עט-דארכ' זיין טענדיך: ווי הו יי-מען זאל ניט זיין, דארט מען בסדר ביין בעילוי נעליה יותר, וחלא בהדרגה.

אוון דאם

... אֲמָרָן דָּאַם דְּהַצְּגִילֶט דִּי חֹוֶרֶה, אֵז לְאַחֲרָה וּוֹאָם מַעַן הָאָט אוּתְגַעְבּוּת
דָּעַם מַשְׁבֵּן, אָוָן סְאִיד גַּעֲוֹעַן גִּילּוּי אַלְקּוֹת, וּכְבּוֹד הַוִּיִּי... מַלְאָאת הַמַּשְׁבֵּן,
אָוָן סְאִיד גַּעֲוֹעַן אֶזָּא הַרִּיכָּעָדְהָגָא בִּידָּא אַז אַפִּילּוּ מַשָּׂה בְּבִינָו - נַוָּאָם עַר
אַיְז גַּעֲוֹעַן דָּעַר מַקְבֵּל דָּאַשְׁוֹן מַהְקָּבָ"ה; הַעֲכָתָה לְגַמְרִי פּוֹן-עֲבִינָן הַעוֹלָם,
אַפִּילּוּ פּוֹן. עֲנֵיִן הַתּוֹרָה שְׁבָעוֹלָם, וּוֹאָם דְּעַרְפָּאָר אֵיז בְּשַׁעַח דָּעַר אָוּיְבָעַרְשָׁטָעָר
הָאָט אִים גַּעֲזָבָט אֵז עַר זָאַל אַרְוִיטָעָמָעָן דִּי אַיְדָן פּוֹן מַצְדִּים וּוֹאָם יַ'אִי"מ
אַיְז אַהֲדָמָה לְמַתְהָאָט עַר גַּעַטְעָנָהָט כְּבָד פָּה וּכְבָד לְשׁוֹן אַנְכִּי, עַר אַיְז
הַעֲכָד פּוֹן עֲגִין הַתּוֹרָה, כְּבָד לְשׁוֹן בְּתוֹשָׁבָ"כ, וּוֹיִילָע
עַר אַיְז גַּעֲוֹעַן שְׁטָמוֹתָבָּר, רַאשְׁוֹנָה שְׁלַמְעָלה מַעֲנוֹן הַעוֹלָמָות - הָאָט עַס נִיט גַּעַט
קָעֵנָט מַקְבֵּל זִיִּין, זָוָלָא יְכּוֹל מַשָּׂה לְבוֹא אֶל אַהֲלָ מַזְעָל גּוֹן שְׁבַן עַלְיוֹן הַעֲנָך, אָוָן
אָוָן דָּעַר אָוָר נַעַלְתָּ סְלָמָעָגָם מַהְשָׁבָת מַלְהָ אַיְז גַּעֲקוּמָעָן בְּגִילּוּי לְעִינָי בְּשָׁר,
בִּזְז אַז אַפִּילּוּ אָוּמָות הַעוֹלָם הַאֲבָן גַּעֲקָעָנָט צָעָן אַז וּכְבּוֹד הַוִּיִּי מַלְאָאת
הַמַּשְׁבֵּן. אַיְז וּוֹאָם אַיְז טִיְּרַק לְכָאָורָה הַעֲכָד פּוֹן דָּעַם - אַיְז בָּאַלְד נַאֲרָ דָעַט
וּוֹאָם דִּי חֹוֶרֶה אַיְז מַסְיִים דָעַם אַיְפּוֹרְד הַמַּשְׁבֵּן מִיטַּן גִּילּוּי אַלְקּוֹת סְבּוֹן, דָאַגָּט
מַעַן גַּלְוִיר זַוְיִיטָעָר - וּבְהַעֲלוֹת הַעֲנָךְ מַעַל הַמַּשְׁבֵּן יְטַעוּ בְּנֵי יִזְרָאֵל גּוֹן;
נַאֲר דִּי אָלָע גִּילּוּיִים דָאַרְפָּעָדְהָגָא זִיִּין דָעַר זִיסְעָוּי, מַעַן דָאַרְפָּגִיּוּן הַעֲכָד,
עַט דָאַרְפָּ זִיִּין "וּבְהַעֲלוֹת הַעֲנָךְ גָּדוֹ", נַאֲרָה הַעֲבָרָה פָּאַרְן עַגְן... אָוָן וּוֹעֶגֶן
וּוֹעֶמֶן רַעַט מַעַן דָּאָם, נִיט נַאֲר וּוֹעֶגֶן יְחִידָה סְגוֹלָה, נַאֲר יִסְעָוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, יְעַדְעָר אִיד (אַחֲרֵק יִגְבָּע תְּגָאִים) דָאַרְפָּ בֵּי אִים זִיִּין דָעַר "זִיסְעָוּ",
אַפִּילּוּ לְאַחֲר גִּילּוּי הַגְּעַבָּה".

וועאס דאמ איז דאך דער ענין פון זיצ'ם וואס עם דארף זיין בכל
יום ויגט, שענין ציימ האהלי כו', ולכארה, לאחר ונאס עם איז בע-
זוען דער וכבז'ז הוויז מלא את המשכן, איז זונאט איז שירך דעםאלט זיין? מ-
אוון וויי העכעל - שלא בהדרגה כלל ובאיין ערוף; ביז איז הי מדריגה הקו-
דמת, וויי הויך זי זאל ניט זיין, הייסט זי בשם "מצרים" לגבי ד? מדריגה
איין זעלכע ער דארפ עולמה זיין.

אוֹן דָא לִיְיַגֵט, אָוֹ דָעַר פְּסֻוק אֲגַרְוָאַלְדִּיקָן עַנְיִין – "בְּכָל מִסְעִיחָם", אָז בְּכָל הַנְּיַל רַעַדְת זִיר דָאַט נִיט' נָאַר בְּזַמָּן הַבִּיתָח, פָּאַרְד "בְּכָל מִטְעִיחָם", אָוּמְעָטוֹם. זָנוֹאַו אֲאיַלְדְּגִיְיט נָאַר, אֲפִילְלוֹ בְּזַמָּן הַגְּלוּת, אֲיַז אַוְיַיב זִירִין אֶהָילָוֹר וּמִסְעָ אֲיַז פָּאַדְבוֹנְדָן מִישָׁן "עַנְיָן", עַד זָוִיִּיסְט אַזְמָהָזִיּוֹן מִצְעָדִין. גַּבְדָ כּוֹנְגָנוֹ, עַד זָוִיִּיסְט אַז אָוּמְעָטוֹם וּוֹאַו עַד גִּיט אֲיַז דָאַס אֲשַׁלְיכָהָת פָּוֹן אֲזִיבָעַרְשָׂטָן, זִינְיַנְעָם מִסְעָזָה זִינְגָעָן פָּאַדְבוֹנְגָעָן מִיטָן עַנְזָהָוִי', אֲז בְּשַׁעַת צְבָהַלְזָהָה הַעֲגָנָהָגָה. אֲיַז אַיְשָׁעָו וּבְשַׁעַת גַּעַם לֹא יַעַלה הַעֲבָן אֲיַז וְלֹא יַסְעוֹ, אֲיַז אֲפִילְלוֹ עַדְרָ אֲיַז אֲיַש פְּשָׁוֹת אַזְוָן אֲפִילְלוֹן בְּזַמָּן הַגְּלוּת, זִינְגָעָן זִינְעָם מִסְעָזָה. אֲשְׁטַעַנְדִּיבָע עַלְיִי', אַזְוָן עַד אֲיַז צֻוְלה אַזְוָן אֲדָם וְוָאָם אֲפִילְלוֹ. מְשָׁהָהָאָא בְּכוֹלָה לְבּוֹא. דִי פְּשִׁיטָות פָּוֹן אֲיַדְן דְּעַרְלָאַנְגָט נָאַךְ הַעֲכָעָד פָּוֹן בְּחַיִי', מְשָׁהָהָזְבִּידְוֹע אֲז דִי פְּשִׁיטָות פָּוֹן אֲיַש פְּשָׁוֹת דְּעַרְלָאַנְגָט אַיְנָעָן פְּשִׁיטָות הַעֲצָמוֹת, אַזְוָן מְשָׁה אֲיַז מְקָנָא אֲז דִי פְּשִׁיטָות פָּוֹן אֲיַש פְּשָׁוֹת.

וְאַעֲפָרִי אֶד עַד פִּילֵט דָּאָס נִיטָּה אָוֹן עַר גַּעֲפִינֶט זִיר אַיְלָן דָּעַם חַוְשָׁךְ כְּפֹול וּמְכֹפֵל פְּרוֹךְ זָמָן הַגְּלוֹתָה אַיְזָדְרִיךְ יְהָה נָאָר בְּחִיצְנוֹיוֹת אַבְעָר בְּפָגִי מִירָוח אַיְלָזָע טַקְיִין זְרִידָה נִיטָּה אַלְבָל הַיְרִיגָּה הַוָּא שְׁבָיֵל הַעַלְיָה וְעַד הַמְּבוֹאָר בְּתִינְצָד וְקָטָן בְּעַנְיָן שְׁבָע יְפֹול אַדְיָק וְקָטָן אֶז בְּאַטְמָז סְגָעָ שְׁבָע יְפֹול אַדְיָק אַיְזָע סְמָע אַבְעָר צְנַלְיָב דָּעַם וְקָטָן.

וְנוֹאָם דָּם אִיז אַרְיֵךְ דַּעַר תִּיוֹזֶק פּוֹרֶךְ דָּעַם פְּיַדְרוֹשָׁאַגְּפָשָׁוֹת אִין
וּבְהַעֲלוֹת הַעֲנֹן", וְנוֹאָם אִין פְּשָׁטוֹת מִיְּנֶט דָּמָט סִילּוֹק שְׁכִינָה, מִיטָּחָ פִּיבָּרוֹשָׁ
הַכְּיֵל אִין "וּבְהַעֲלוֹת הַעֲנֹן", אֹז רְבַּהַעֲלוֹת הַעֲנֹן מִיְּנֶט הַעֲבָרָ פּוֹרֶךְ דָּעַם עֲנֹן.
דָּאָעָפָּי אֹז בְּתִיצוֹנִיות וּכְפָשָׁוטוֹ אִיז עַס אַן עֲנֹן פּוֹרֶךְ יְרִידָה, סִילּוֹק שְׁכִינָה,
אִיז אַבָּעָר דָּמָ גּוֹפָא צּוֹלִיב דָּעַם "וּקְמָ", בְּפָנָלִימְרוֹת אִיז עֲפָעָת אַן עַלְיָה, נָאָר

* א) איז פונדאטווועגן זאגט מען איז אויך דעםאלט דארפ זיין דער "יסעַר", גיין העכדר, 251

א. עם איז דאר יעדר שבת וווערט אונגעראזען מיט די מעלה פון
חמדת ימיט אוטו קראט, ע"ד ווי דאם וויאם אויף שבת טיט זיכרלו השמיים
והארץ זכו, וואם איינע פון די פזרושיט אויף זיכרלו, איז דאם מלשון תענוג
און דאם אויף דער ענין פון חמדת ימיט, עניין החנוג.

דאם איז א מעלה ווועלכער אייז פאראן בכל שבת ושבות, אבעל האנגה,
עם איז אבער פאראן אמאן וואם אין שבת קומט צו א מעלה נזטט, זברט
דעם שבת, וואם אייז פאראן אין דעם כמה מעלות און זי קומען צוזאמען
אין דעם זעלבן שבת.

די ערשות מעלה איז וואם די שבת איז פ' פקד', וואם פ' פקד'
און דער סיומ פון ספר שמות, אייז פאראן די מעלה, פטז חזק, וכמוובן פון
דעם וואם בגמרא של תורה, בשעת עם איז פאראן דער סיוף פון כל התורה,
אייז דעמאלאט פאראן א עניין של יו"ט (שמחת תורה), וואם דאם איז בשעת עם
דער סיוף פון כל התורה, ועד"ז אייז אויף פארשטיינדייך, בשעת מען פאר-
ענדיקט, איין ספַר פון די תורה, איז דאם דארף אויף זיין א עניין של שמחה,
מען פון שמחה".

דערגאך קומט צו נאר א מעלה אין דעם שבת, און דאם איז פ' שקלים,
וואם ניט שטענדייך פאלט אוים פ' שקלים איין זמן, פ' פקד', און פ' שקלים, און מען
פאלט דאם אוים איין זמן, פ' פקד', און פ' שקלים, און מען לייענט
די הפטרה פון שקלים.

דערגאך קומט צו דער דרייטער מעלה איין דעם שבת, און דאם איז
וואם דאם איז ער"ה, ביט שטענדייך פאלט אוים פ' שקלים, ער"ה,
די שבת אבער פאלט דאם יע אוים ערבע ראנש חודש.

דער עניין פון מהר הווד איז א עניין של מעלה, און ווי עט איז
פארשטיינדייך פון דעם וואם די הפטרה איין דוחה די הפטרה פון שעט שבת,
און מען אייז מפטיד "מהר הווד".

בלידוע די מעלה פון הפטרה, און דאם איז פון תקנת הנביאים,
בין נאכעהר, או עם איז פאראן א דיעה אין ראנוניט, או די הפטרה
אייז נאר פון ימי משה, די דיעה שטימט ניט צו דעם וואם פ' זאגט איז
עניין הפטורה איז פצע הצערה- (ראה שו"ע אדה"ז ס"ד רפ"ד, א) איז אבער
פונדסזווונט פאראן א דיעה איז דאם איז מימי משה, ובמילא איז פארשטיינדייך,
בשעת עם קומט א שבת ערבע ראנש הווד, און מען אייז ניט מפטיד די הפטרה
פון דער פרשה, נאהר מהר הווד, אייז דאם זיכער צוליב דעם וואם מהר
חווד האט איז זיך א גרויסער מעלה.

זברט ווי עט רעדט זיך ארכום איז חסידות, ושאר ספרי מוסר,
וועובן די מעלה פון מהר הווד- אייז נאר זיפער פארשטיינדייך איז דאם איז
א מעלה ביותר.

די ערשות מעלה פון די דריי מעילות, אייז דאם פ' פקד', ווארכום
די מעלה איז פון שבת אליען, די צויזיטע מעלה איז פ' שקלים, וואם
פ' שקלים איז נאר א גראפעער מעלה פון מהר הווד, ווי מען זאגט דאם
אייז די הפטורה איז ניט מהר הווד נאהר פ' שקלים, עט איז בלוייז וואם
מען זאגט דעם ערשתן פסוק, און דעם לעצטן פסוק : פון מהר הווד,
דער עיקר הפטורה איז אבער פון פ' שקלים, במילא איז פארשטיינדייך איז
פריער קומט די מעלה פון שקלים, און דערגאך קומט דער דרייטער מעלה
וואם דאם איז ערבע ראנש הווד.

זאגט מען איזטער ריידען על הסדר, פריער וועובן פ' פקד',
און דערגאך פון פ' שקלים, און דערגאך בנוגע לפ' מהר הווד.

אעפ"י אז לבאזורה דארך פריער קומען די מעלה פון מחר חודש,
פאר פ' שקלים, ווארוום עם איז דארך תדיק וואיבנו תדייד קודט, אונ
די מעלה פון מחר חודש איז דארך מעחד בתמיידיות און אחד פון פ' שקלים,
ווארום פ' שקלים, איז פאראן בלויין פעם אהת בשפוגה, משא"ב.
מחר חודש איז דארך דאס בשעת ראש חודש קומט אויס זונטיך, און זוי דער
סדר איז אז אין איז חודש איז ר"ח. אין אין פאג, דערנארך
קין צוועייפען חודש איז ראש חודש מיט א פאג שפעטר, זכו"ז,
במיילא מז דארך זיבער אויסקומען א שבת פון מחר חודש, אין מאגל א יאהר
ובדרזבא דדרזבא נאכמעה. זוי איינטאל.

12249567 במיילא קומט דארך אויס, אז די מעלה פון מחר חודש איז מעחד בתמיידיות
פון פ' שקלים, דארך דארך דאס זיין קודט, פונדעתוועגן אבער איז די מעלה
פון פ' שקלים א העכערע, וכגונ"ל זעהט דאס פון די הפטורה, און
דאם איז בדוגמת זוי ביי יעדר שבת, בשעת דאס פאלט אויס בער"ח, אז אופ"י
שבת איז מעחד בתמיידיות, איז מען אבער ניט מפטייר די הפטורה פון די
פרשה, נאהד מען זאגט די הפטורה פון מחר חודש.
זועט מען אבער אנהייבען ריעידען פון פ' פקודתי (אונ דא זועט
מען מפסיך זיין אגעגען אויך זועלבע רש"י מען זועט ריעידען, זועט מען
רייעידען אויך זיקפר עליו קשורת).
זואס כנ"ל איז דאק פ' פקודתי דער לעצטער פרשה פון ספר שמות,
אונ דאס איז דער סיום, זואס ביי א סיומ זאגט מען איז געוץ סופן וסופן
במחילתן, און ע"ד זוי בוגרא של תורה זאגט מען איז מחביבין דער
התחלת צו דעת סיום.

אייז ערך איז אויך ביי אין ספר איז דאס איז אויך געוץ סופן
בתחלתן וכנו"דער התחלת פון ספר שמות, מיטן סיום פון ספר שמות איז מזבנ
עפ"י שמות, ווארוום די התחלת פון ספר שמות, איז דאס מיט זאליה שמות
בני ישראל בז"ז זואס דאס איז ענין המניין, און זוי רש"י זאגט
איז דער מנין איז להודיע תבחן זוכו".

עד"ז איז אויך דער סיום פון ספר שמות מיט פ' פקודתי, שזהו"ע
המנין, זואס מ'האט בעציגלט די גדרות פאר די כלים פון משבן,
וכו, און זוי בערעדט אמל בזונגע איז שמה מלמא היא, איז זויבאלד
דער שם הסדרה איז דאס מיט "פקודתי" אייז דאס א באזזין
איז דאס איז דער תובן ועיקר של כל הסדרה, איז דאס איז מיט ענין
המנין, צילען די אלע ענינים פון משבן.

אייש דא זאגט מען איז געוץ סופן בתחלתן. זוחלתן מסופן,
אייז אופ"י דאס איז געוץ, פונדעתוועגן זיין געוץ זייבערשטיין, און
תחלתן, ד.ה. אז עם בליבט אלץ סוף און תחלטה. (אונ זוי עם ברענונג זיך איז
ספר יצירה).

אונ זוי מען זעהט דער ענין איז דא אין פ' פקודתי, איז פריער
אייז פאראן דער מנין זואס דאס איז דורך דעם אויבערשטיין, זוי רש"י
זאגט "המושיא במספר צבאות" זואס דאס איז דער אויבערשטיין.
דערנארך אבער איז פ' פקודתי, איז דער מנין ע"י משה, זואס דער חילוין
אייז דארך באין ערוץ, זואס דער אויבערשטיין איז ראיית כל הראשין, און קדמינו
כל הקדומים, זואס דא זאגט מען די מעלה איז פריער דארך דאס זיין ע"י הקב"ה,
אונ ערשת דערנארך קען דאס זיין ע"י משה.

ניט קווענדיך אויך די אלע מעלה פון משה, ביז מ"זאגט איז שכינה
מדברם מתוך ברונו, זכו"ז וכדו, פונדעתוועגן אבער איז עד "סופן, איז ער
קען קומען דוקא ע"י הקב"ה, ד.ה. איז פריער דארך זיין דער מנין ע"י הקב"ה,
אונ ערשת דערנארך קען דאס זיין ע"י משה.

אוֹן דָּוְרְכְּדָעַם קֶומֶט מַעַן צָו בְּעֵבּוֹדָה, וּכְמַדּוֹבָר אֵז יִפְּדוֹר עֲנוֹין
דָּאָרָף אָרָאָפּ קֶומֶטּ בְּעֵבּוֹדָה, אוֹן דָּאָס אֵיז אֵז סִיִּ דִי

הַבְּחָלָה אוֹן סִיִּ דָעַר סָוֶךְ, אֵיז דָאָס אַלְץ אַעֲנִין פָּוֹן צִיְּלָעָן, שְׁקַבָּאָוָרָה
אַיְנוֹ מַזְבָּן וּזָוָם אֵיז אַזְוִי דִי מַעְלָה אֵין צִיְּלָעָן, לְכָאָוָרָה אֵיז דָאָרָךְ דִי
מַעְלָה פָּוֹן אַיְדָן זָוָם מַעַן זָאָגָט אֵז לֹא יִסְפַּר מַרְבוֹב, אֵז עַס אֵיז בִּיטּ שִׁינָּךְ
דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן צִיְּלָעָן, וּזָוָם אֵיז אַזְוִי דִי מַעְלָה אֵין צִיְּלָעָן דָוָאָךְ

אֵיז דָאָס בְּעֵבּוֹדָת הַאֲדָם: אֵז אַעְפּוּי מַאֲגָעָן מַאֲגָט מַעַן בִּיִּ אֵיד אֵז
זַיִּין עַבּוֹדָה זָאָל זַיִּין לְמַעַן, מַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת, אֵיז אַבְּעָר דִי הַתְּחִלָּה
עַבּוֹדָה זַיִּין דָאָרָף זַיִּין מִן הַקְּלָל אֶל הַכְּבָד, עַיִּי מַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת דָוָאָךְ.

דִי הַתְּחִלָּה דָאָרָף זַיִּין מִיטּ בְּכָל לְבָבָךְ, זְכָלְלָן כְּפָשָׂן, דָאָס אֵיז
גַּאֲךְ אֵין הַגְּבָלוֹת, וּזָוָם בְּכָל לְבָבָךְ אֵין דָאָרָךְ בְּשָׁבִי,
אֵז עַס אֵיז גַּאֲךְ פָּאָרָאָן דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן יְצָהָר, אוֹן עַס אֵיז פָּאָרָאָן דִי עַשְׂרָה
בּוֹחוֹת בְּגַפְשָׁן, בִּין זַוְּיִּי דִי בְּמַרְאָה זָאָגָט אֵז דִי פְּרַשָּׁה אֵיז אַזְוִיר פָּאָרָאָן בְּשָׁעָת
אֵין עֲוֹשִׁין רְצָוָנוֹ שֶׁל מַקּוֹם, אֵיז אַזְוִיךְ דָעַמְוָלָט, קָאָן דָאָס זַיִּין אוֹן סְדָאָרָף זַיִּין
בְּכָל לְבָבָךְ וּבְכָל נְפָשָׁן אֵיז דָאָס אַבְּעָר גַּאֲךְ אַלְץ בְּמַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת.

וְדָוָאָךְ דָוְרְכְּדָעַם וּזָוָם דִי עַבּוֹדָה בְּהַתְּחִלָּה אֵיז בְּמַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת, קָעָן
עַר דָעַר גַּאֲךְ זְקוּמָעַן לְבָלְמַאְוָדָךְ, וּזָוָם דָאָס זַיִּין אַעֲנִין שֵׁל בְּלִי גַּבּוֹל, בְּכָל
מַדָּה וּמַדָּה שָׁאתָה מַזְדָּד, אֵיז פָּאָרָאָן בִּיִּ אַיְהָם דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן בִּלְיִי גַּבּוֹל.

אוֹן דָעַרְפָּאָר אֵיז דִי הַתְּחִלָּה דָוָאָךְ וְאַלְהָ שְׁמוֹת דָוָאָךְ
וּזָוָם דָאָס אֵיז דָעַר עֲנוֹין פָּזָן צִיְּלָעָן, אֵיז אַעְפּוּי אֵז דָעַר חַבְּלִית הַכּוֹוָנָה אֵיז
אֵז עַס זָאָל זַיִּין לֹא יִסְפַּר מַרְבוֹב, אַעֲנִין שֵׁל בְּלִי גַּבּוֹל, פּוֹגְדָעְסְטוּעָן זָאָגָט
מַעַן אַבְּעָר וְהִיִּי מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֻּוֹן" אשר לֹא יִסְפַּר, וּוֹיִ קָעָן מַעַן זְקוּמָעַן אֵיז
עַס זָאָל זַיִּין לֹא יִסְפַּר, אֵיז דָאָס דָוְרְכְּדָעַם וּזָוָם עַס אֵיז פְּרִיעָר פָּאָרָאָן
זְהִיִּי מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (דִי כּוּוֹבָה אַרְיוֹן אֵז עַס זָאָל אַזְוִיךְ אָרָאָפּ קֶומֶטּ
אֵיז וְהִיִּי מִסְפַּר, אֵיז מַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת).

אֵיז דִי הַתְּחִלָּה אֵיז טָקָע מִיטּ וְאַלְהָ שְׁמוֹת וּכְבוֹן" עֲנוֹין הַמִּסְפַּר, דָעַר גַּאֲךְ
אַבְּעָר קֶומֶטּ מַעַן צָו, זַוְּיִ עַר זָאָגָט אַיְן הַגְּדָה, בְּזָוִי גַּדּוֹל עַצְוֹת וּרְבָּר, וּזְוִי
עַס אֵיז פָּאָרָאָן דִי צְוֹוִי פִּירְוּשִׁים אַיְן דָעַם, האָ מַלְיָאָ דְבָוָא, וְהַבָּרָאָה
וּזָוָם דָאָס אֵיז דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן בִּלְיִי גַּבּוֹל,

אוֹן דָאָס אֵיז דָדָקָא דָוְרְכְּדָעַם וּזָוָם דִי הַקְּדָמָה אֵיז אֵיז אַיְן מִסְפַּר, דָעַר גַּאֲךְ
קֶומֶטּ מַעַן צָו, וּזְוִי עַר אֵיז מִסְפַּט בְּפִי פְּקוֹדִי אֵז וְלֹא יִכְלֶל מִשָּׁה לְבָוָא כְּזָוּן"
זְוִיילָעַס וּוּעָרטָ נְטָשָׁא אַזָּא אַזְרָא וּוּעָלְכָעָא אַיְז הַעֲכָרָה פָּוֹן מַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת,
אַפְּלִינוֹ דִי מַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת פָּוֹן מִשָּׁה, אוֹן דָאָס אֵיז דָעַר גִּילּוּי פָּוֹן וּשְׁבָנוֹתִי
בְּתוּכָּה.

אֵיז אַיְן הַכִּי נָמִי, מְלַכְתָּחִילָה אֵיז בְּלוֹזָז בְּשָׁבָעִים נְפָשָׁ יְרָדוֹ בְּמַצְאָהִים,
הַאֲטָמָעַן אַבְּעָר פָּוֹן שְׁבָעִים אַוְיְגּוּמָעָבָטָה דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן נְפָשָׁ אֵיז
לְשׁוֹן יְחִידָה, (יְחִידָה שֶׁל עַוְלָם) וּזָוָרָום יְעַדְעָר אֵיז אַיְן אַחֲלָקָה מִמְעָל
מִמְשָׁ, וּזָוָם דָאָס אֵיז אַעֲנִין וּוּעָלְכָר אַיְז הַיְּפָזָקָה פָּוֹן אַמִּידָה וְהַגְּבָלוֹת.

זַוְּיִ קָעָן טָקָע אַבְּעָר זַיִּין אֵז פָּוֹן עַר דָעַר גַּאֲךְ זְקוּמָעַן
צָו לֹא יִסְפַּר, הַעֲכָרָה פָּוֹן אֶלְעָמָעָדָה וְהַגְּבָלוֹת, אֵיז דָאָס דָזָקָא עַיִּי"ז אֵז בְּשָׁעָת
בִּיִּ אַיְהָם אֵיז פָּאָרָאָן דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן מִסְפַּר מִים מַדִּידָה זְקוּמָעַן דִּעְמָלָט
וּוּיִיסְטָ עַבְּגַלְיִין, אֵז דִי כּוּוֹבָה אַזָּא עַר זָאָל דָוְרְכְּדָעַם זְקוּמָעַן לְמַעַן מִסְפַּר,
אוֹן דָאָס זָוָם בִּיִּ אַיְהָם אֵיז פָּאָרָאָן דָעַר עֲנוֹין פָּוֹן מִסְפַּר, אֵיז דָאָס בְּלוֹזָז צְוָלִים
אַהֲבָה בְּכָדי עַר זָאָל דָוְרְכְּדָעַם קָעָן עַן זְקוּמָעַן לְלַמְעָן מִסְפַּר.

אוֹן דָעַרְפָּאָר, אֵיז שְׁוִין אַיְידָעָר עַס אֵיז בְּפּוֹזְזִוּעָן אַלְהָ פְּקוֹדִי
בְּנוֹן עֲנוֹין אֵז דָעַר גַּכְלִית הַמְּכוֹזָן אֵיז אֵז עַס זָאָל זַיִּין וּשְׁכַנְתִּי בְּתוּכָם, אַבְּלוֹזִי
שְׁלָמָעָה מַדִּידָה וְהַגְּבָלוֹת.

עם איז נאהר, זואם גלייך בהתחלה העבודה, קאן מען גיט אונפאנגען מיט למלה מדידות זהגבלוות, במילא מען בגין מן הקל אל הכבד, און אונהייבען מיט הגבלה, דער תכילת המכון אבער איז צודקומען לאנין בלוי גבזול, למלה מדידות והגבלוות, ולא יכול משה בז'.

און דער פאר האט איז גלייך בהתחלה העבודה בעדראטס זיין ד' הקדמה פון געה לנשמע, דה. און גלייך בשעת ער פאנטס און דארך ער זוינגען איז דער חכלית איז בלוי גבזול, למא' מדידות והגבלוות שלו, אפיין דאס איז גיט בהבגה והשגה שלו, און דוקא בשעת ער וויניסט דאס, קאן ער צו קומען לבלי גבזול, זוי אבער איז עם איז בי איהם מלכתחילה ניט פאראגען דער געה, דעמלט פעלט דאס איז אין דער געה.

די עבודה בפועל אבער איז איז פריער דארך זיין אלה פקודי בו', און דורכדעם קאן ער זוקומען צו ולא יכול משה, דער עניין פון ושבנתה וועלכער איז העכער פון אלע מדידות.

עד' איז דאס איז ביה ואלה שמות בו' איז פריער דארך זיין דער המוציא במספר צבאת, זואם דאס איז א עניין וועלכער קומט מלמעלה, א עניין שלמעלה מדידות והגבלוות, זואם דאס איז הוציא און דערגאץ איז פאראגען דער ירידת הנשמה למטה, איז א מדידה והגבלה, פריער אבער איז פאראגען דער בחינה בח מלמעלה, און דורך רוח איתה רוח מלמען ווערט אטשייך רוח, מלמטה.

ויל' בדרך אפשר, איז דאס איז איז דער עניין פון וואלה שטוף, זואם עם שטיפט דא מיט א ואן המוציא, איז זוי בערעדט בנדבע וואתא תזזה, איז דאס איז המשכה וועלכער איז נאר העכער פון. דער עניין פון צויזא וחיבור, עד' איז איז איז דא בי אלה שמות איז דער זא'ו מוסיך.

שלבאוורה איז גיט פארשטייניך בפשתום, זואם קומט דא א הנטה איז פריער? דאס איז דורך איה ותחליה פון א פער, וועלכער האט גיט קיין שפיקות צו פריער?

אייז דער ביאור אבער: איז דער עניין באוריינט איז א הנטה איין דעם "אלה" ווארום אלה איז דאס א עניין של בילוי, ובמיוחד איז דאס א עניין וועלכער האט איז במילא ניט שיך זאגען איז דאס איז בילוי, דאס איז גיט במדידה והגבלה איז במילא גיט שיך זאגען איז דאס איז בילוי, מא"ב אבער דער עניין פון ווא דאס איז א עניין וועלכער איז גיט בילוי, נאר העכער פון אלע מדידות והגבלוות, און דאס איז דער בת זואם מען גיט א אידן מלמעלה בשעת עס איז פאראן דער המוציא במספר בגאים כו' די ירידת הנשמה למטה, איז דאס איז באזפן של חשבה וחייבות.

עד' איז דאס איז ביה אלה מקודי המשכף, איז ד' התחליה איז שוין פון פריער געווען זואם מען האט זי מודיע געווען איז ושבנתה בחולט, און דאס האט אויניגעאטהן בי אלי אלע אידן סי' דז וועלכער האלטן בי דז דריינ זהבר, און סי' דז וועלכער האלטן בי כספּן און סי' דל וועלכער האלטן איז דיז דרוא פון נחושת, איז עס זאל זיין ושבנתה בחולט כל אחד ואחד, דער עניין פון ולא יכול משה, א המשכה וועלכער איז למלה מדידות והגבלוות.

דאס זואם מען זאגט ולא יכול משה איז דורך גיט דער פירוש ה'ז איז לפועל איז ער טאקע גיט ארייניגעאגען, גאהר זוי עם שטיפט איז עשה לו שביל בתוכו, בכדי ער זאל קענען ארייניגען, זא'ז איז דאס איז באתפשטווא דמשה, זואם משה איז דער עניין פון שושבייגא דמלכה, במילא בועלט ער דאס בי אלע אידן, גיט בלוייז בי זיך.

וזוארום עם איז דאר ומשה הי' רועה, ניט בלוי שפער, באחד מיד בחילת הולדו, איז ער שוין געזען א רועה, איז דערנאר האט ער דאס געפערלט איזיך בי' אלע איזן, איז בוי. אלע איזן איז גשע געוווארען דער ענטן פון ושבנה, העכבר פול אלע מדידות וכוי.

איז אהנ"ם, פריער טאקע האט מען געציילט זהב כסף וכוי, האט מען אבער דערנאר פון דעם איבערגעמאכט איז עם זאל זוערן פון דעפ' ושבנה.

אוֹן מְשִׁיר גַּעֲוָעָן דָּעַר אֶתְּעָדֵלָעַ, וּוּלְכָבָר אֵין הַעֲכָבָר פּוֹן דַּי אֶתְּעָדֵלָעַ וּוְאַמְּ קָוָט דַּוְרָךְ אֶתְּעָדֵלָעַת, אֹן עַם אֵין גַּשְׁעַן גַּעֲוָאָרָעָן דָּעַר וְשַׁבְּנָה בְּתוּכָם גַּלְיָךְ, דַּעֲרָנָאָר : אֶבְעָר וּוּעָט עַם וּוְיִתְּעַר זִיִּין בְּגַלְזִי, בְּבִיאָת מְשִׁיחָ צְדִיקָנוּ, בְּבִגְיָן-בִּיהֶם^ה קְהִלִּיסִי שִׁיבָּגָה כּוֹ בְּקָרוּב מִמְּ.

ועל דרך זה איז דער עניין איזיך פָּאָרָאָגָעָן בְּיִ פְּ שְׁקָלִים, וּוְאַמְּ עם איז דאר באחד באחד ממשמעין על השקלים, זְדִילָל דְּעַמְּלָט גַּיִט מַעַן צָו דעם נִיְעָן יָאָהָר, בְּמִילָא גַּעַמְט מַעַן דַּי שְׁקָלִים פָּאָר דַּי קְרָבָנוֹת וּוּלְכָבָר עַט וּוּלְזַן זִיִּין בְּשָׂנָה הַבָּא, וּמְשָׁרָב בִּיהֶם^ק, אֵין אֶבְעָר גַּעֲלִיבָעָן דַּי קְרִיאָה, אֵין בְּשָׂבָת עַרְחָ אַדְרָ, אֶדְעָר בְּשָׂבָת שְׁקוֹדָם לְרַחַח אַדְרָ, אֵין דָא דָעַר עַנִּין זָזָם מַעַן לִיעַנְטַ פְּ שְׁקָלִים.

בעפינט מַעַן בְּיִ דַי מְחַזִּית הַשְּׁקָל, אֵין מַעַן זָגָט הַעֲסִיר לֹא יְרַבָּה וְהַדָּל לֹא יְמַעַּט, וּוְאַמְּ דָאַס אֵין אַעֲנִין שְׁלַמְּדִידָה וְהַגְּבָלָה, אֵין עַם דַּאֲרָךְ זִיִּין בְּלוֹזַן מְחַזִּית הַשְּׁקָל, אֹן עַם אֵין נִיטָא קִיְּגָעָן חִילּוּקִים דֻּעָרְבִּיִּים.

אֵין אֶבְעָר דַּעֲרָנָאָר וּוּלְעָט פָּזָן דָעַט מְזָפָרָו לְצִיבָּזָר, וּוְיִ דָעַר דִּין אֵין, דָהָר, אֵין דָעַר תְּבִלִּית דַעֲרָמוֹן אֵין אַסְמָס וּוּעָרָת מִזְמָרָן צִיבָּזָר.

בְּיִ אַיְזָן אֵין דָאַס אַזְבָּזָר, אַעֲנִין וּוּלְכָבָר אֵין הַעֲכָבָר מְמִידִידָות וְהַגְּבָלָות, עַם וּוּעָט גַּשְׁעַן אַזְבָּזָר וּוּלְכָבָר אֵין הַעֲכָבָר פּוֹן מְמִידִידָות לְבָאוֹרָה זְוִי קָעָן מַעַן דָאַס טַאָקָע זָגָעָן אֵין דַוְרָךְ אַזְבָּזָר וּוּעָט גַּשְׁעַן אַזְבָּזָר שְׁלַמְּמָעַ מְמִידִידָות וּבּוֹי, בשעת דָעַר צִיבָּזָר, אֵין דָאַס זְוִי עַם וּוּעָט צְוָאָמָעָן גַּעֲלִיבָעָן אַסְאָךְ יְחִידִים, זְוִי קָעָן מִטְּאָמָל צָו קָוָטָעָן אַהֲרָן הַעֲכָבָר גַּילְוָי בשעת דָעַר גַּעֲנָצָעָר עַנִּין פּוֹן צִיבָּזָר אֵין צְוָאָמָעָן גַּעֲשָׁטָעָט פּוֹן יְחִידִים?

אוֹן זְוִי מַעַן זָעַט עַפְ"י פְּשָׁטוֹת, אֵין בשעת מַהְאָט גַּעֲנוֹמָעָן דַי בְּעַלְט פּוֹן אלע אַיְזָן, אֵין אַעֲפְ"י אֵין עַמְּדָה אַז עַם אֵין גַּעֲוָאָרָעָן של צִיבָּזָר, אֵין דָאַס אֶבְעָר נִיטָא קִיְּגָעָן דַוְרָכָעָט אַיְזָן זְוִי עַם גַּעֲקָזָעָן מַעְהָר, פָּאָר דַי קְרָבָנוֹת.

אֵין אֶבְעָר פּוֹנְדָעָסְטוֹוּגָן עַיִן עַנִּין הַקְּרָבָן, וּוּעָרט אַזְיִגְעָטָהָן אַעֲנִין שְׁלַמְּלָה מְמִידִידָות וּבּוֹי, אֹן זְוִי דָעַר מְדָרְשָׁזָבָט אַז נְחַפְּ רָוח לְפִנִּי שָׁאָמָרָתִי וְגַעַשְׁהָ רְצָוְנִי, לְפִנִּי דְּוָקָא, אַעֲפְ"י אֵין פְּשָׁוָק פּוֹן וּוּלְכָבָר מַעַן לְעָרָגָט דָאַס אַרְוִים, רִיחָחָנָה כּוֹן וּוּעָדָט דָא גַּאֲרָנִיט דְּפָרָמָאנְט דָעַר עַנִּין פּוֹן לְפִנִּי, פּוֹנְדָעָסְטוֹוּגָן אַיְזָן אַפְּעָר דָעַר עַנִּין אַזְוִי, אֵין עַם וּוּעָדָט אַזְוִי- פְּעַתָּהָן הַעֲכָבָר פּוֹן אלע מְמִידִידָות וְהַגְּבָלָות, אֹן זְוִי עַד אַיְזָן אַזְבָּזָר אַזְמָרָה הַהְילָולָא, אֵין עַנִּין הַקְּרָבָן, אַיְזָן עַולָּה עַד דַזָּא דַזָּא סּוֹף, וּוְאַמְּדָה וְהַגְּבָלָה, קָוָטָעָן אַזְבָּזָר דַעֲגָגָן צָו לְמַעַן מְמִידִידָות וְהַגְּבָלָות.

אוֹן זְוִי גַּעֲרָעָט פְּרִיעָר, אֵין זְוִי קָלָן מַעַן טַאָקָע פּוּלְגָן פּוֹן מְדִידָה וְהַגְּבָלָה, אֵין עַם זָאָל וּוּעָרָן לְמַעַן מְמִידִידָות וּבּוֹי אֵין דָאַס